

Slabé školství ochuzuje českou ekonomiku, změnit se ale nechce

[Hospodářské noviny](#) | 7.6.2012 |

Rubrika: Téma | Strana: 2 |

Autor: [Jana Machálková](#) | Téma: Ostatní

Fokus

Vzdělání a HDP

Podle studie CERGE-EI lze lepším vzděláním zvýšit HDP Česka o desítky miliard korun ročně

Tuzemské školství v něčem připomíná krachující Řecko. Školský systém se v mnoha ukazatelích propadá a odborníci se shodnou, které věci se v minulosti podcenily a nyní se vracejí jako bumerang.

Podle nejnovější studie institutu CERGE-EI, na které se podílel ekonom Daniel Münich a kterou mají HN exkluzivně k dispozici, může slabé školství brzy škodit celé zemi. Münich spočítal, že pokud by se propadající výsledky českých dětí v mezinárodních testech PISA podařilo zlepšit o 25 bodů, českému HDP by to v příštích osmdesáti letech přineslo 12 bilionů korun. Pokud ale Česko nebude na zlepšení svého vzdělávacího systému nijak pracovat, tyto peníze podle studie nikdy neuvidí.

V testech PISA, kterými OECD jednou za tři roky ověřuje znalosti dětí v matematice, přírodních vědách a čtenářské gramotnosti, se výsledky českých dětí propadají nejrychleji ze všech sledovaných zemí.

K podobným závěrům jako Münich, tedy že špatné školství oslabuje ekonomiku, došla i česká pobočka konzultantské společnosti McKinsey. Podle ní se HDP do roku 2050 může propadat až o jedenáct procent ročně. Příčinou je nedostatečně vzdělaná populace.

Sledovat kvalitu Podle šéfky školského výboru Anny Putnové (TOP 09), která působí zároveň jako vysokoškolská učitelka, české školství zapomnělo zejména sledovat svou kvalitu.

„Například víceletá gymnázia byla plánována jen pro pět procent nejnadanějších dětí. V současnosti jsme na patnácti procentech. Vím o lokalitách, kde na víceleté gymnázium odchází třetina nebo až polovina třídy,“ říká Putnová.

Tento stav podle ní škodí hlavně základnímu školství – postupně přichází nejen o ty nejnadanější, ale už i o průměrné žáky. „Základní školství pro nás musí být absolutní prioritou. Pokud se nebudeme dostatečně věnovat tomuto stupni, všechny další reformy jsou stavěné na písku,“ tvrdí Putnová.

Základní školy nyní žáky učí podle zhruba sedm let starých, proti minulosti značně rozvolněných osnov. Každá základní škola si mohla sama stanovit, co a jak bude děti učit. Jestli je takto nastavený systém vůbec efektivní a kde jsou případná slabá místa k řešení, stát nezajímalo a nijak to nesledoval.

„To uvolnění osnov bylo skutečně mimořádné. Musíme se vrátit zpět k určitému společnému základu, který bude závazný pro všechny školy, a k tomu poskytnout určitou volnost,“ říká Putnová.

Ohledně zjišťování kvality základních škol se začínají věci pomalu hýbat kupředu.

Ministerstvo školství nedávno zavedlo povinné plošné testování dětí v 5. a 9. třídách, které má zjistit, jak na tom školáci se svými znalostmi jsou. Na druhou stranu už ale není určeno, jak a kdy se začnou případné slabé výsledky žáků řešit.

Že Česko nijak nesleduje kvalitu svého vzdělávání, mu vytýkají i experti z OECD. Hlavní problém podle nich spočívá v tom, že ohledně školství neexistuje žádné jednotné zadání, ke kterému by žáci, učitelé, školy a politici směřovali.

Úroveň vzdělávání se cíleně nesleduje a neřeší ani na středních a vysokých školách. Ty jsou kvůli penězům motivované nabrat hlavně co největší počet studentů. Výsledkem je devalvace vzdělání, kdy diplom z vysoké školy nemá ani zdaleka takovou váhu jako dřív. Určitou nadějí pro zlepšení kvality středních škol může být loni zavedená státní maturita, která má podle představ státu vrátit maturitnímu vysvědčení ztracenou prestiž.

Avšak za situace, kdy si většina středoškoláků pohodlně vybírá jednodušší variantu testů určenou původně pro učiliště, se o třídění kvality mluvit nedá.

Zastavit titulomanií Podle Ondřeje Šteffla, ředitele společnosti Scio, která zjišťuje výsledky ve vzdělávání, se blíží doba, kdy bude univerzitní diplom přežitkem. Řada firem podle něj už dnes uchazeče o práci testuje raději sama, když zjišťuje jejich schopnosti řešit problémy, vést lidi a spolupracovat s ostatními. „Jestli absolvovali Univerzitu Karlovu nebo nějakou vyšší odbornou školu, začíná být jedno. Dokud se nezastaví česká titulomanie, kdy lidé chodí do škol ne proto, aby se něco naučili, ale aby získali diplom, tak se školství nezlepší,“ říká Šteffl. Podle Putnové i dalších politiků je potřeba vysoké školy rozdělit na ty, které poskytují bakalářské vzdělání pro praxi, a na ty, které se zaměřují na nejnadanější studenty a výchovu vědců. O tom se v Česku mluví už několik let. Zatím se však nic konkrétního neděje.